

Prof. dr. Robert Stebbins szociológus



*Szociológusként már 1973-tól kutatja a szabadidő-eltöltés témáját, számos nagy hatású, a szabadidő-kutatás fogalmi kereteit is alakító, gyakran idézett önálló könyve és szerkesztett kötete jelent meg, köztük: *After Work: The Search for an Optimal Leisure Lifestyle* (1998); *Serious Leisure: A Perspective for our Time* (2007); *The Idea of Leisure* (2012). A Kanadai Tudományos Akadémia (Royal Society of Canada) tagja (1999-től). 1980-tól kanadai állampolgár, franciául és angolul publikál.*

Stebbins Professzor Úr, hogyan határozná meg fő kutatási területét, érdeklődési körét. Akár úgy is kérdezhetném, hogy mi a hivatása, 'küldetése' az életben?

Jelenleg nyugdíjas vagyok, nyugdíjazásom előtt pedig tanárként, szociológus professzorként oktattam és kutattam a szabadidő-tanulmányok szakterületén. 'Küldetésem' az utóbbi negyven évben és még most is az, hogy kidolgozzam a Komoly Szabadidő Perspektívát (Serious Leisure Perspective, röviden: SLP) egyéni kapcsolatokban és egyéb összefüggésekben. Leginkább azon dolgozom, hogy ezt a megközelítést egyre inkább empirikus alapokra helyezzem, illetve, hogy a szabadidő-tanulmányokon kívül olyan más szakterületeken is meghonosítsam, amelyek kapcsolódnak a szabadidőhöz. Ilyen szakterület például a terápiás rekreáció, a könyvtár- és információ-tudomány, vagy a turizmus. A komoly szabadidő eltöltés olyan tevékenység, amelyhez akaratra és kitartásra van szükség, és amely során fejlődni, ügyesedni lehet. Ide sorolható a zongorázás, sport, művészetek (festés, tánc, írás), bűvészkedés, bélyeg- vagy érme gyűjtés, hegymászás, kajakozás, könyv olvasás. Továb-

bi szabadidő típusok a laza szabadidő, mint például a tévézés, illetve a projektalapú szabadidő, például egy 60. születésnap parti megszervezése. A nagy parti szervezése sokáig tart ugyan, de amint megrendezték, vége a feladatnak, a projekt lezárul. Ide tartozik minden olyan program tervezése és szervezése, amelyet az esemény után nem szándékozunk folytatni.

Kérem, mondja el, hogy mostanában min dolgozik, mit kutat?

Már nem kutatok úgy, mint régebben, tehát nem készítek interjúkat, de most is sok tanulmányt koordinálok; tanácsokat adok kutatóknak, biztatom őket. Emellett több könyvtári kutatást végzek, internetes anyagokat gyűjtök és olvasom a szakirodalmat. Jelenleg négy könyvre van szerződése, amelyekkel jövőre kell elkészülnöm, szóval van sok dolgom, nem unatkozom.

Hogy érzi magát Szegeden, Professzor Úr?

Nagyon jól érzem magam, tetszik nekem Szeged. Ez az első látogatásom Magyarországon, és nagyon sajnálom, hogy a fizikai állapotom

jelenleg megakadályozza, hogy jobban körülnézzek a környéken. Szeretem ezt a várost, barátságos méretű, nincs túlnépesedve. A vonatkozás Budapestről is jó volt, lehetőséget adott arra, hogy lássam a vidéket; láttam kukoricaföldeket, lovasokat, erdőt, mezőt, és sok fűzfát.

Beszéljünk a mostani előadásáról is. Mi alapján választott témát, és miért fontos ez Önnek?

A konferencia címe egészség, szabadidő és életmód volt, így a könyvem hetedik fejezetét vettem alapul az előadáshoz, melynek címe: *Életmódtervezés nyugdíjas korban*. Azért írtam a könyvet, hogy bemutassam a nyugdíjasoknak, hogy milyen szabadidős lehetőségeik vannak az SLP alapján. A könyvem az SLP - *Komoly Szabadidő-eltöltés Perspektívája* - köré szerveződik. A nyugdíjasok életmódjával foglalkozó legtöbb könyv elsősorban az anyagi szempontokat vizsgálja, vagy csupán különböző szabadidős tevékenységet sorol fel, de azt már nem, hogy vajon mire jók ezek a szabadidős tevékenységek. Ha a nyugdíjas éveinket tervezzük, azt is tudnunk kellene, hogy milyen hatást gyakorolnak ránk ezek a programok. Az SLP-ből kiindulva el tudjuk magyarázni, hogy milyen pluszt kapnak az embe-

rek a különböző programokból, s hogy ezek miért fontosak. Sok szó esik a laza szabadidő által nyert elégedettség-, vagy jókedvérzésről, és a komoly szabadidő-eltöltés okozta beteljesülés-érzésről.

Az előadásában említést tett a nyugdíjasok különböző típusairól. Ezek saját kifejezések?

Igen, én találtam ki őket. Van az otthonülő típus, aztán a városi, aki sok időt tölt a városban különböző dolgokkal, szívesen van közösségekben, hobbiklubokban, van az utazó, az elvonuló (*outbacker*), ez egy ausztrál kifejezés, olyan személyre utal, aki sok időt tölt a várostól távol, vidéken. Az utolsó típus pedig a részmunkaidős nyugdíjas, aki körülbelül 20 órát dolgozik a héten, mert pénzre van szüksége, és/vagy szereti, amit csinál, munka után viszont több szabadideje van, mint előtte, aktív éveiben. Ők egy olyan életkeretet építenek fel maguknak, amely részben munka, részben pedig - a legtöbb esetben - otthoni időtöltés. Persze vidéken is időzhetnek, vagy közösségekben, az utazás viszont nehézkes számukra, mert a munka miatt helyhez kötöttek. ◀

Az interjút készítette: **Katona Eszter**

rekreációs szervezés és egészségfejlesztés szakos végzett hallgató

